

DIA INTERNACIONAL PER A L'ERRADICACIÓ DE LA POBRESA

Manifest

Barreres invisibles, drets condicionats. Per a un sistema d'atenció social universal, àgil i garantista

En el Dia Internacional per a l'Erradicació de la Pobresa, des de la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya alcem un cop més la veu en representació de les organitzacions socials del país per exigir una transformació profunda i definitiva del nostre model de protecció social. Ho fem amb la certesa que la lluita contra la pobresa és un repte de país que ha d'ocupar el lloc més prioritari de l'agenda política.

Any rere any, les dades encara són preocupants: **el 24,8% de la població catalana es troba en risc de pobresa o exclusió social**, una realitat estructural que colpeja amb una crueltat extrema la infància i l'adolescència, on la taxa s'eleva fins al **36,6%**. A més, s'ha trencat el vell consens que associava el treball a la seguretat econòmica: **tenir feina ja no és garantia per sortir de la pobresa**. Amb una pobresa laboral cronificada en l'**11%** i **gairebé 4 de cada 10 persones treballadores percebent ingressos per sota del salari mínim interprofessional (SMI)**, l'ocupació precària o temporal s'ha convertit en una realitat incapaç d'assegurar unes condicions de vida dignes.

Davant d'aquest escenari, en el marc d'aquest Dia, presentem el dossier **"Barreres invisibles, drets condicionats"** per denunciar un sistema que, sota una vocació formalment universalista dels drets socials, imposa a la pràctica un model d'**"universalitat condicionada"**. Les persones en situació de més vulnerabilitat topen diàriament amb un entramat administratiu complex, rígid i fragmentat que funciona com un dic de contenció en lloc d'actuar com una xarxa de suport.

Aquest disseny institucional exclou persones en risc de pobresa de ser elegibles per a rebre una prestació i a aquelles elegibles els fa tan complicats els tràmits que moltes no hi acaben accedint. És el que s'anomena non take-up. Segons les darreres dades disponibles del Departament de Drets Socials i Inclusió, **el 64% de les persones que tindrien dret a l'ingrés mínim vital (IMV) i el 30,73% de les que complirien els requisits per a la renda garantida de ciutadania (RGC) no hi accedeixen**. Aquesta barrera invisible assoleix una gravetat inacceptable del **78% de no accés en el cas del Complement d'Ajuda a la Infància (CAPI)**. No podem acceptar un sistema que deixa fora de la protecció real a la meitat de la població en situació de pobresa severa abans i tot de començar el tràmit.

A la vegada, el sistema és tan complex que aquells elements de la protecció social vinculats a l'atenció, que hauria de ser la tasca principal de les entitats del tercer sector i dels serveis socials municipals, es veuen absorbits per a donar suport en la tramitació de prestacions econòmiques.

DIA INTERNACIONAL PER A L'ERRADICACIÓ DE LA POBRESA

Per tot això, des del tercer sector social **RECLAMEM** mesures urgents i concretes a les administracions per capgirar aquesta realitat:

■ **Un canvi de paradigma: de la cultura de la sospita a la cultura de la confiança.**

Cal superar la lògica del control i la fiscalització que estigmatitza i desgasta les persones i les professionals. Cal simplificar els tràmits permetent l'ús de declaracions responsables, eliminant el silenci administratiu negatiu i garantint la seguretat jurídica de les persones perceptores per evitar reclamacions de pagaments indeguts per errors de la mateixa administració.

■ **Erradicar la trampa de la pobresa.** Cal establir la compatibilitat total de l'RGC i l'IMV amb les rendes del treball temporal, parcial o de curta durada. Actualment, la por a perdre una prestació estable i la lentitud per reprendre-la fa que acceptar una feina precària es percebi com un risc inassumible per a la supervivència familiar.

■ **Suficiència real de l'IRSC.** Tot i les actualitzacions, l'Indicador de Renda de Suficiència de Catalunya continua orientat exclusivament a la subsistència extrema. Reclamem actualitzar-lo anualment amb criteris objectius adaptats al cost real de la vida, de l'habitatge i de la criança.

■ **Finestreta única de tramitació i garantir l'atenció presencial en la tramitació** per trencar amb la bretxa digital, garantir que des dels mateixos espais de gestió de les prestacions es poden resoldre dubtes en la tramitació i simplificar els tràmits amb un llenguatge clar i entenedor per a tothom.

■ **Dignificar l'Atenció Social i protegir les professionals.** Cal separar la tramitació burocràtica de prestacions de l'acompanyament social directe. Ni els serveis socials bàsics ni les entitats del tercer sector social podem continuar dedicant bona part del nostre temps a acompanyar en la tramitació de prestacions excessivament complicades que ens resten temps i espai per a la prevenció, l'acompanyament i la intervenció social i comunitària.

■ **Finançament i condicions estables per a les professionals.** Cal un finançament estable i millorar les ràtios per recuperar la prevenció, la intervenció socioeducativa i el treball comunitari i evitar l'alta rotació de professionals.

■ **Empadronament garantit sense excepcions.** Garantir l'empadronament actiu de tots els veïns i veïnes perquè la seva denegació impedeix l'accés a qualsevol ajut o dret social bàsic.

■ **Trencar amb el cercle viciós de la universalitat condicionada.** Cal avançar cap a un model de garantia d'ingressos de caràcter universal, àgil i suficient que superi les limitacions i barreres actuals i que permeti que serveis socials municipals i tercer sector social puguin fer la seva tasca des d'un **enfocament preventiu** i no només reactiu de l'atenció a la pobresa.

La lluita contra la pobresa és una responsabilitat compartida, però la garantia dels drets socials és una obligació intransferible dels poders públics. Les entitats socials no podem continuar assumint estructuralment les mancances i la burocràcia d'un sistema desbordat. Erradicar la pobresa no és caritat, és un acte de justícia i de dignitat democràtica

Barcelona, 16 d'octubre de 2026